

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding Haven Heijen, gemeente Genneep

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

10 augustus 2021 / projectnummer: 3168

35 JAAR

onafhankelijk en deskundig advies

1. Advies over het MER in het kort

De gemeente Gennep wil de haven van Heijen en het bestaande bedrijventerrein Hoogveld uitbreiden. Hierdoor kunnen de bedrijven Teunesen Zand & Grint BV en AVG Bedrijven groeien en ontstaat ruimte voor nieuwe watergebonden bedrijven. De uitbreiding bestaat uit 10 tot 12,6 hectare watergebonden bedrijventerrein en een nieuwe toegangseul. Voordat de gemeente Gennep en de provincie Limburg hierover besluiten zijn de milieugevolgen onderzocht in een milieueffectrapport (MER).

De Commissie gaf in een eerder advies¹ aan dat in het MER nog belangrijke informatie ontbrak. Het MER is inmiddels aangevuld.² De gemeente en provincie hebben de Commissie nu gevraagd opnieuw te adviseren over het MER en de aanvulling tezamen.

Wat blijkt uit de aanvulling op het MER?

De aanvulling maakt duidelijk dat geen 'onderwaterdepot' voor bouwmaterialen, dat in het oorspronkelijke plan was opgenomen, meer aan de orde is.³ Daarnaast is aangegeven dat stil asfalt zal worden toegepast op (een deel van) de Hoofdstraat, nabij de te wijzigen aansluiting met Hoogveld en Groote Heeze in Heijen. Dit leidt tot een iets lagere geluidbelasting voor omliggende woningen (als gevolg van weg- en scheepvaartverkeer) dan het oorspronkelijke plan. De aanvulling maakt verder duidelijk dat aan wettelijke geluidnormen kan worden voldaan, maar dat de gemeente en de bestaande bedrijven geen mogelijkheden zien om extra maatregelen te nemen ter verbetering van de geluidssituatie in de omgeving van de haven en het bedrijventerrein.

Het staken van de feitelijke emissies door drie rundveehouderijen in de omgeving leidt er volgens het rapport toe dat geen toename van stikstofdepositie op kwetsbare natuurwaarden zal plaatsvinden. Ook maakt de aanvulling duidelijk hoe de nieuw te ontwikkelen natuur ten zuiden van de havenuitbreiding er uit komt te zien. Verder zijn maatregelen genoemd die kunnen bijdragen aan het versterken van natuur en landschap en daarmee compenseren voor de aantasting van dassenleefgebied en van de biodiversiteit in het algemeen.

Mede op basis van de aanvulling zijn in het ontwerpbestemmingsplan nu enkele aanvullende maatregelen en planregels opgenomen, om milieueffecten (vooral geluidhinder) te beperken en negatieve gevolgen voor kwetsbare natuur te voorkomen.

Wat is het advies van de Commissie?

De aanvulling is beknopt en gaat systematisch in op de tekortkomingen die de Commissie in haar eerdere advies heeft gesignaleerd en op punten die in zienswijzen naar voren zijn gebracht. Zo maakt de aanvulling duidelijk hoe de nieuw te ontwikkelen natuur ten zuiden van de havenuitbreiding er uit komt te zien en is onduidelijkheid over het onderwaterdepot weggenomen.

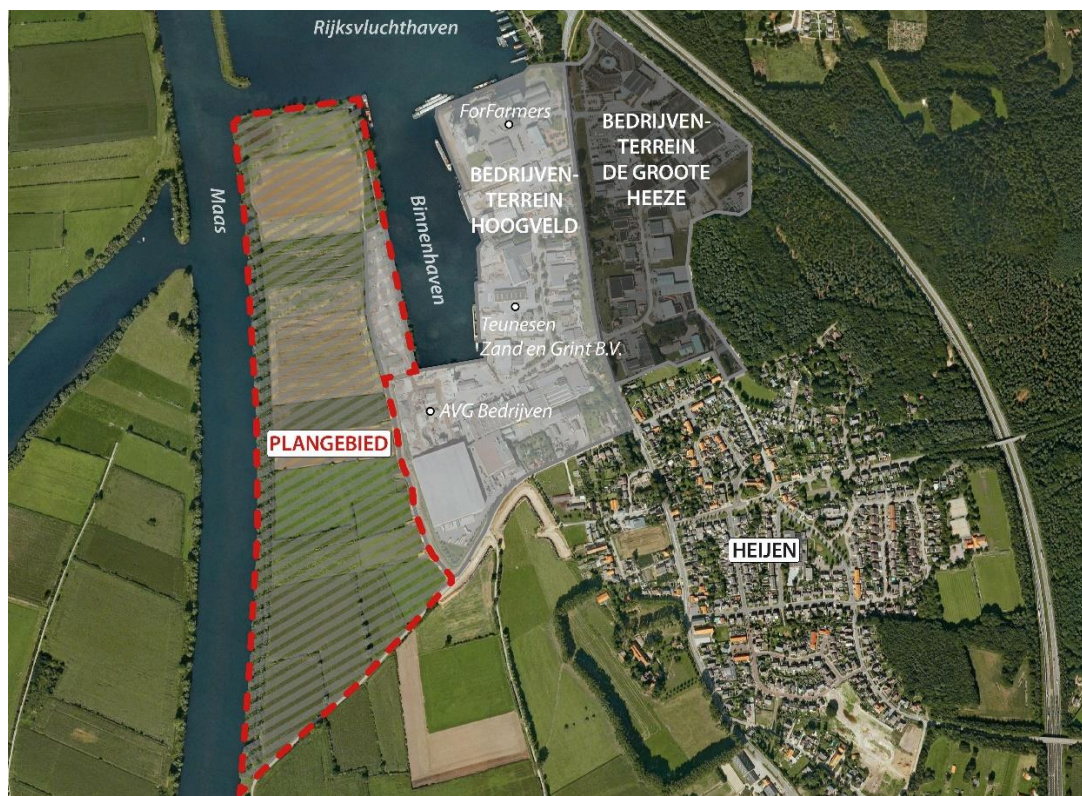
¹ Zie het [voorlopig toetsingsadvies](#) over het milieueffectrapport, uitgebracht op 6 augustus 2020.

² Haven Heijen, aanvulling milieueffectrapport ten behoeve van het ontwerpbestemmingsplan, d.d. 26 mei 2021.

³ Dit leidt tot minder vaarbewegingen en andere activiteiten (graven, storten) met effecten op de geluidbelasting en luchtkwaliteit.

De Commissie vindt dat op één onderdeel nog informatie nodig is, die essentieel is voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming. Zij is van mening dat ook de aanvulling onvoldoende onderbouwing geeft voor de locatie en omvang van de uitbreiding van de haven en het bedrijventerrein. De aanvullende informatie hierover is te algemeen en niet kwantitatief. Daardoor is nog niet duidelijk of er locatie- en/of inrichtingsalternatieven (met minder milieugevolgen) zijn waarmee in de behoeftes kan worden voorzien.

De Commissie adviseert om ook deze ontbrekende informatie aan te vullen, voorafgaand aan de besluitvorming over het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning. In hoofdstuk 2 licht zij haar oordeel toe.

Figuur 1: Bedrijventerrein Hoogveld inclusief de begrenzing van het plangebied

Achtergrond

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gennep is initiatiefnemer voor de wijziging van het bestemmingsplan die nodig is om het bedrijventerrein uit te breiden. De gemeenteraad is het bevoegd gezag. De bedrijven Teunissen Zand en Grint BV en AVG Bedrijven zijn initiatiefnemer voor de ontgrondingsvergunning die nodig is om de haven aan te passen. Voor dat besluit zijn Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg het bevoegd gezag. Het bestemmingsplan is kaderstellend voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten uit categorie C4 (aanleg van een haven), C/D16.1 (delfstoffenwinning) en D3.2 (wijziging van primaire waterkering). De ontgrondingsvergunning is m.e.r.-plichtig op grond van categorie C16.1. Daarom is voor de besluitvorming een gecombineerd plan- en project-MER opgesteld. De gemeente Gennep treedt op als coördinerend bevoegd gezag in de m.e.r.-procedure.

Rol van de Commissie voor de milieueffectrapportage

De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke

deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Gennepe en Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg – besluit over het bestemmingsplan, respectievelijk de ontgrondingsvergunning.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3168](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2. Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe. Aan dit oordeel koppelt zij aanbevelingen. Sommige van die aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Het uitvoeren ervan is volgens de Commissie essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij het besluit over het bestemmingsplan. Aanbevelingen die niet in een kader staan zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming – nu en in de toekomst – te verbeteren.

2.1 Onderbouwing van het voornemen en de locatie

Eerder adviseerde de Commissie om in de aanvulling een nadere onderbouwing te geven van het voornemen en de locatie. Het MER maakte namelijk nog onvoldoende duidelijk welke ruimte aan bedrijventerrein en kadeflengte nodig is voor bestaande en nieuwe bedrijven, of hiervoor alternatieve locaties beschikbaar zijn, in hoeverre herstructurering van het bedrijventerrein mogelijk is en waarom (en waarvoor) een onderwaterdepot noodzakelijk is.

De aanvulling geeft hierover meer informatie. Zo is het onderwaterdepot niet langer onderdeel van het plan. Ook geeft de aanvulling meer duidelijkheid over de te verwachten lading- en vervoerstream, die uitsluitend zal bestaan uit bulkoverslag.

De aanvulling geeft echter nog steeds weinig specifieke informatie over de benodigde extra ruimte aan havencapaciteit en bedrijventerrein voor bestaande bedrijven én voor nieuwe bedrijven, mogelijkheden voor herstructurering van het huidige terrein en eventuele alternatieve locaties om (een deel van) de activiteiten te faciliteren:

- In de aanvulling is alleen gesteld dat de huidige bedrijven AVG en Teunesen ruimtetekort zouden hebben, maar dit is niet gekwantificeerd.
- Over mogelijkheden voor herstructurering wordt alleen gesteld dat er door ruimtegebrek sprake is van inefficiënte en onveilige bedrijfsvoering. Dat wil niet zeggen dat deze situatie niet met (her)inrichtingsmaatregelen verbeterd kan worden.
- Over de behoeftes van nieuwe bedrijven wordt geen kwantitatieve informatie gegeven. De informatie die het MER en de aanvulling hierover geven is vooral generiek van aard.

De Commissie concludeert dat informatie over de behoefte aan ruimte voor haven- en bedrijfsuitbreiding, de locatiekeuze en inrichtingsalternatieven nog steeds niet voldoende voorhanden is. Mede gezien de bestaande knelpunten in het studiegebied ten aanzien van geluid en gezondheid, de potentiële impact van het voornemen én de gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid, gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving⁴, is de

⁴ Zoals blijkt uit de duurzaamheidsvisie 2018–2021 en de omgevingsvisie 2019.

Commissie dan ook van mening dat een betere onderbouwing van de locatie en omvang van het voornemen noodzakelijk is om het milieubelang voldoende te kunnen meewegen bij de te nemen besluiten.

De Commissie adviseert om, voordat wordt besloten over het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning, in een aanvulling op het MER:

- de behoefte aan extra havencapaciteit en bedrijventerrein te onderbouwen aan de hand van kwantitatieve gegevens en prognoses;
- mogelijkheden voor herinrichting van het huidige terrein gedetailleerder in beschouwing te nemen;
- specifiek aan te geven voor welke (type) bedrijven extra kadefengte en oppervlakte bedrijventerrein nodig is en hoeveel.

2.2 Ambities duurzaamheid, leefomgevingskwaliteit en natuur

In haar voorlopig toetsingsadvies adviseerde de Commissie om in de aanvulling de mogelijkheden te beschrijven die het bestemmingsplan kan bieden om de (gemeentelijke) ambities op het gebied van klimaat, gezondheid en leefomgevingskwaliteit in te vullen en bestaande knelpunten zoveel mogelijk op te lossen.

In de aanvulling is nader ingegaan op maatregelen die bijdragen aan ambities voor waterveiligheid, natuur en landschap. Ook zijn enkele mogelijke maatregelen benoemd waarmee tegemoet kan worden gekomen aan de duurzaamheidsambities, zoals energiebesparing en duurzame energieopwekking, beperking en scheiding van afval en stimulering van duurzame mobiliteit.

Mogelijkheden om bestaande knelpunten voor de gezondheidssituatie (geluidhinder, luchtkwaliteit) op te lossen zijn niet of nauwelijks onderzocht en in de afweging betrokken. Het schrappen van het onderwaterdepot en het toepassen van stiller wegdek op een aantal wegen leidt ertoe dat de geluidhinder weliswaar niet sterk zal toenemen en binnen wettelijke grenzen blijft, maar dit draagt niet bij aan verbetering van de situatie. Mogelijkheden daartoe – zoals aanpassing van de geluidzone van het bedrijventerrein of geluidbeperkende maatregelen op het bestaande terrein – zijn in het kader van de planuitwerking niet overwogen⁵. Uit de aanvulling blijkt dat de gemeente en de bestaande bedrijven verder geen mogelijkheden zien om de geluidssituatie in de omgeving van het plangebied te verbeteren, bijvoorbeeld door het treffen van geluidmaatregelen bij de bestaande bedrijven op het industrieterrein Hoogveld.⁶

⁵ In de aanvulling is aangegeven dat er wel onderzoek is gedaan, en dat in het kader van het plan maatregelen bij de bestaande bedrijven niet haalbaar zijn. Het MER, de aanvulling en het ontwerpbestemmingsplan bieden daarvoor geen inhoudelijke informatie.

⁶ Door de gemeente is aangegeven dat er in het verleden onderzoek is gedaan naar de haalbaarheid van geluidmaatregelen bij bestaande bedrijven (industrieterrein Hoogveld). De gemeente heeft geconcludeerd dat extra geluidmaatregelen niet aan de orde zijn in het kader van het onderhavige plan, mede omdat de bestaande bedrijven buiten het plangebied vallen en er sprake is van vergunde rechten (binnen een wettelijke geluidzoning).

2.3 Nevendoelstellingen en alternatieven

In haar voorlopig toetsingsadvies adviseerde de Commissie om in de aanvulling een alternatief te onderzoeken waarbij optimaal wordt ingezet op natuurontwikkeling.⁷

In de aanvulling is uitgebreid ingegaan op de manier waarop de natuurdoelstelling van het voornemen gerealiseerd zal worden. De natuurontwikkeling is gedeeltelijk bedoeld als compensatie van bestaand leefgebied en van percelen met een natuurbestemming, die door het plan niet meer ontwikkeld kunnen worden. Ook is duidelijk dat ontwikkeling van (watergebonden) natuur op de landtong niet goed verenigbaar is met de nevendoelstelling waterstandsverlaging, gegeven het programma voor de nieuwe haven.

De aanvulling laat zien hoe de 'nieuwe natuur' ten zuiden van de (vergraven) landtong wordt ingericht en dat dit met deskundige partijen is afgestemd. De Commissie wijst erop dat – zowel voor het bereiken als het in stand houden van het gewenste eindbeeld – intensief en deskundig natuurbeheer noodzakelijk zal zijn. De Commissie beveelt aan om bij de besluitvorming aan te geven hoe dit beheer wordt georganiseerd en wie verantwoordelijk is voor de uitvoering en de financiering ervan.

2.4 Stikstofdepositie

In haar voorlopig toetsingsadvies adviseerde de Commissie om in de aanvulling de gehanteerde aannames en uitgangspunten voor de emissie en depositie van stikstof aan te passen en nader te onderbouwen. Daarbij zijn tenminste de aantallen vaarbewegingen van en naar het onderwaterdepot, vaarbewegingen en vrachtwagenbewegingen door de nieuwe haven en de gehanteerde kentallen voor industriële emissies relevant. Verder adviseerde de Commissie om aan te tonen dat maatregelen realistisch en praktisch uitvoerbaar zijn en aan te geven hoe uitgangspunten en maatregelen geborgd kunnen worden.

De aanvulling geeft een nadere analyse van de te verwachten stikstofemissies, aan de hand van aangepaste uitgangspunten (schrappen onderwaterdepot, aangepaste verkeersgegevens). Verder blijkt dat nieuwe maatregelen aan het voornemen zijn toegevoegd om te zorgen dat (per saldo) geen toename van stikstofdepositie zal plaatsvinden in Natura 2000-gebieden. In het bijzonder het opkopen van de stikstofemissierechten van drie nabijgelegen rundveehouderijen, waarmee toename van stikstofdepositie in de gebruiksfase wordt gesaldeerd.

De Commissie plaatst hierbij de volgende opmerkingen:

- Voor de berekening van de emissies uit de nieuwe bedrijfsactiviteiten is gebruik gemaakt van projectspecifieke aannames. Zoals aangegeven in het voorlopige toetsingsadvies zijn deze aannamen opvallend laag in vergelijking met ervaringen met industriële emissies elders in Nederland. Op basis van het MER en de aanvulling is niet duidelijk hoe realistisch deze aannames zijn, zelfs bij de voorgenomen toepassing van veel elektrische werktuigen. Het ontwerpbestemmingsplan beoogt een extra waarborg te bieden, door aan de stikstofoxide-emissies een plafond te stellen van 2.520 kg per jaar. Dit roept echter de vraag op hoe meetbaar en handhaafbaar dit plafond is. De Commissie wijst erop dat de provincie Limburg (het bevoegd gezag inzake de Wet natuurbescherming)

⁷ Dit zou een 'aangepast alternatief 1' kunnen zijn of een nieuw alternatief zijn, waarbij wel wordt voldaan aan de randvoorwaarden voor hoogwaterveiligheid en de minimale eisen voor de haven en het bedrijventerrein.

zelf zal moeten nagaan of voldoende geborgd is dat de emissies de kentallen en het gehanteerde plafond niet zullen overschrijden.

- De aanvulling bevat geen specifieke informatie over de drie agrarische bedrijven waarvan emissierechten zijn opgekocht. Het aangevulde stikstofonderzoek (bijlage 32 bij het ontwerpbestemmingsplan) geeft wel aan om welke emissies en emissierechten het gaat. Dit onderzoek geeft tevens aan dat extern gesaldeerd zal worden met de depositie van de feitelijk gerealiseerde vergunde capaciteit van het 'saldogevende' bedrijf. De Commissie wijst erop dat de provincie Limburg (bevoegd gezag inzake de Wet natuurbescherming) zelf moet nagaan of het opkopen van deze emissierechten leidt tot de daadwerkelijke beëindiging van reële ammoniakemissies, in een omvang zoals de aanvulling schetst.

2.5 Monitoring

Zoals eerder aangegeven is de invulling van het haven- en bedrijventerrein gedeeltelijk nog onduidelijk. Dat wil zeggen dat nog niet bekend is welke bedrijven zich zullen vestigen, welke activiteiten er zullen plaatsvinden en welke transportbewegingen (scheepvaart, vrachtverkeer, overig verkeer) deze met zich mee zullen brengen. De werkelijk effecten van het plan zijn daardoor afhankelijk van de nadere invulling.

Deze onzekere factoren zijn relevant voor de gevolgen voor de gezondheid en kwaliteit van de leefomgeving (voornamelijk door geluidhinder) en voor stikstofdepositie in natuurgebieden (zie § 2.4 van dit advies). Het werken met 'plafonds' voor maximale emissies betekent ook dat zorgvuldige monitoring van de daadwerkelijke invulling van het plangebied van belang is. Op grond daarvan kan zo nodig worden gehandhaafd en bijgestuurd en kunnen aanvullende maatregelen worden genomen, om onacceptabele of ongewenste effecten te voorkomen. De Commissie beveelt aan om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan en de vergunningen aan te geven hoe de ontwikkelingen worden gemonitord en hoe met de resultaten daarvan wordt omgegaan.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep in een eerdere fase het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Casper van der Giessen

ing. Gerard Krone

drs. Allard van Leerdam

Marja van der Tas (voorzitter)

drs. Pieter Jongejans (secretaris)

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Wijziging van het bestemmingsplan van de gemeente Gennep, verlening van een vergunning ontgrondingswet door de provincie Limburg.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit C04 (uitbreiding haven), D16.1 (ontgroning/delfstoffenwinning), D03.2 (wijziging waterkering). Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluiten

Gemeenteraad van Gennep en College van Gedeputeerde Staten van Limburg.

Initiatiefnemer besluiten

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gennep (bestemmingsplan);

Teunesen Zand & Grint BV en AVG Bedrijven (ontgrondingsvergunning).

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Gemeenteraad van Gennep.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3168](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

